

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته مشاوره خانواده

عنوان:

اثر بخشی تصحیح باورهای ارتباطی مربوط به کارکرد
خانواده در سازگاری زناشویی خانم های متأهل دانشجوی

استاد راهنما: دکتر سیده خدیجه آراین

استاد مشاور: دکتر عبدالله شفیق آبادی

استاد داور: دکتر عباس آریا

پژوهشگر: زهرا شفیعی سروستانی

۱۳۸۷ / ۴ / ۱۷

بهار ۱۳۸۷

۹۶۶۶۱

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثر بخشی تصحیح باورهای ارتباطی مربوط به کارکرد خانواده در سازگاری زناشویی خانم های متأهل دانشجوی با روش نیمه آزمایشی اجرا شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه خانم های متأهل دانشجوی دانشگاه علامه طباطبائی می باشد و نمونه پژوهش شامل ۳۰ نفر از خانم های متأهل دانشجوی بودند که با روش نمونه گیری تصادفی ۱۵ نفر را در گروه آزمایش و ۱۵ نفر را در گروه کنترل قرار دادیم.

میانگین سنی شرکت کنندگان ۲۹/۶۳ و انحراف استاندارد آنها ۵/۵۳ است. هر دو گروه به پرسشنامه های سازگاری زناشویی، سیاهه باورهای ارتباطی و کارکرد خانواده در دو مقطع زمانی قبل از اجرای آموزش شناختی و بعد از آن پاسخ دادند.

پژوهش حاضر جهت سنجش فرضیه های زیر به انجام رسید:

فرضیه اول: تصحیح باورهای ارتباطی بر افزایش سازگاری زناشویی موثر است.

فرضیه دوم: استفاده از روش آموزش شناختی باعث تصحیح باورهای ناکارآمد ارتباطی می شود.

جهت آزمون فرضیه هاز آزمون t برای مقایسه تفاوت میانگین نمره های پیش آزمون و پس آزمون در گروه آزمایش و کنترل استفاده شده است.

نتیجه آزمون t در مورد فرضیه اول به شرح زیر می باشد.

t مشاهده شده برابر با ۲,۷۸ می باشد و مقدار t بحرانی در جدول توزیع t در سطح معناداری $\alpha = 0,01$ استاندارد می باشد که با درجه آزادی ۲۸ برابر ۲,۴۶ است. با توجه به داده های فوق نتیجه می گیریم که بین میانگین نمرات سازگاری دو گروه آزمایش و کنترل در آزمون t اختلافی تفاوت معناداری وجود دارد.

نتیجه آزمون t در مورد فرضیه دوم به شرح زیر می باشد.

t مشاهده شده برابر با ۳,۴۲ می باشد مقدار t بحرانی نیز در جدول توزیع t در سطح معناداری $\alpha = 0,01$ و درجه آزادی ۲۸ برابر با ۲,۷۶ می باشد. با توجه به داده های بدست آمده بین میانگین نمرات باورهای ارتباطی دو گروه آزمایش و کنترل در آزمون t اختلافی تفاوت معناداری وجود دارد. در نتیجه هر دو فرضیه فوق تایید می شود

تقدیر و تشکر

_ از سرکار خانم دکتر خدیجه آرین، استاد راهنمای این پایان نامه تشکر می کنم. که درس های فراوانی از شخصیت ایشان برای رسیدن به موقعیت والای مشاور شدن آموختم.

_ از جناب آقای دکتر عبدالله شفیح آبادی (پدر مشاوره ی ایران)، استاد مشاور پایان نامه قدردانی مینمایم ، که علی رغم مشغله فراوانی که داشتند بنده را از رهنمودهای استادانه خود بی نصیب نفرمودند.

- از جناب آقای دکتر آریا که داوری پایان نامه اینجانب را قبول زحمت فرمودند و در ارتقاء سطح کیفی پژوهش بنده را یاری نمودند کمال سپاس و تشکر را دارم.

تقدیم به:

تمام بزرگوارانی که در رشد شخصیت اینجانب موثر بوده اند.

به پدر و مادر پر تلاشم که موفقیت های خود را در زندگی، مدیون آن دو بزرگوار

می دانم.

۱۳۸۷ / ۲ / ۱۷

فهرست مطالب

عنوان..... صفحه

فصل اول: کلیات پژوهش

مقدمه	۱۳
بیان مساله	۱۵
اهمیت و ضرورت پژوهش	۱۹
اهداف پژوهش	۲۰
فرضیه های پژوهش	۲۰
متغیرها	۲۱
تعاریف نظری و عملیاتی واژگان	۲۱

فصل دوم: مروری بر ادبیات پژوهش

مقدمه	۲۵
باور ارتباطی و باورهای ارتباطی غیر منطقی	۲۶
ارتباط و انواع ارتباط	۲۶
اهداف ارتباط	۲۸
انواع ارتباط	۲۸
عوامل تضعیف کننده ارتباط	۳۰

- عوامل موثر بر ناسازگاری ۳۰
- مفهوم باور ۳۱
- باور ارتباطی** ۳۱
- انواع باور ۳۲
- باور منطقی ۳۲
- باور غیر منطقی ۳۲
- باورهای ارتباطی غیر منطقی ۳۳
- باورهای غیر منطقی موثر از دیدگاه درمانگران ۳۴
- باورهای ارتباطی غیر منطقی از دیدگاه آیدلسون و اپشتاین ۳۴
- باور به اینکه مخالفت مخرب است ۳۵
- باور توقع ذهن خوانی ۳۶
- باور عدم تغییر پذیری همسر ۳۶
- باور کمال گرایی جنسی ۳۷
- باور تفاوت‌های جنسی ۳۸
- سایر باورهای ارتباطی غیر منطقی رایج از نظر لازاروس ۴۰
- نظریه های مرتبط با باورهای ارتباطی ۴۲
- نظریه روانشناسی فردی ۴۲
- نظریه عقلانی - عاطفی - رفتاری ۴۳

۴۴.....	مدل A-B-C
۴۵.....	نظریه شناخت درمانی
۴۶.....	مفاهیم اساسی شناخت درمانی
۴۶.....	- افکار خود کار
۴۶.....	- طرحواره های شناختی
۴۷.....	- تحریفات شناختی
۴۷.....	انواع تحریفات شناختی
۴۹.....	کارکرد خانواده
۴۹.....	نقش باورها در نظریه های خانواده درمانی
۴۹.....	خانواده و کارکرد آن
۴۹.....	تعریف خانواده
۵۱.....	خانواده کارآمد و خانواده ناکارآمد
۵۲.....	خانواده درمانی شناختی-رفتاری
۵۲.....	مفروضه های اصلی رویکرد شناختی-رفتاری
۵۳.....	علل نابسامانیهای زناشویی از نقطه نظر شناختی-رفتاری
۵۴.....	مدلهایی برای ارزیابی کارکرد خانواده
۵۵.....	- مدل فرایند کارکرد خانواده
۵۵.....	- رویکرد ساختاری ارزیابی خانواده

- ۵۵.....مدل چند مختصاتی.....
- ۵۶.....اهمیت مطالعه اولسون.....
- ۵۶.....کارکرد خانواده از دیدگاه الگوی حلقوی پیچیده.....
- ۵۷.....ابعاد الگوی حلقوی پیچیده.....
- ۵۸.....انعطاف پذیری.....
- ۵۸.....پیوستگی (باهم بودن).....
- ۵۹.....ارتباط.....
- ۶۰.....مهارتهای موثر در ارتباطات زناشویی.....
- ۶۱.....الگوهای کلامی مخدوش.....
- ۶۱.....خطاهای علت و معلولی.....
- ۶۲.....ذهن خوانی.....
- ۶۲.....پیش فرض ها.....
- ۶۳.....سازگاری و عوامل موثر بر سازگاری زناشویی.....
- ۶۳.....تعریف ازدواج.....
- ۶۴.....مفهوم سازگاری.....
- ۶۶.....عوامل موثر بر دوام زناشویی.....
- ۶۸.....یافته های پژوهش داخلی و خارجی.....
- ۷۷.....نتیجه گیری.....

فصل سوم: روش اجرای پژوهش

مقدمه.....	۷۹
جامعه آماری و روش نمونه گیری.....	۷۹
طرح کلی پژوهش.....	۸۰
روش جمع آوری اطلاعات و ابزار پژوهش.....	۸۰
سیاهه باورهای ارتباطی.....	۸۱
مقیاس سازش و پیوستگی خانواده(ویرایش سوم).....	۸۳
آزمون سازگاری زناشویی.....	۸۷
روش تجزیه و تحلیل داده ها.....	۸۸
برنامه آموزشی پژوهش.....	۸۹

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

مقدمه.....	۹۲
ویژگی جمعیت شناختی مربوط به آزمودنی ها.....	۹۲
اطلاعات استنباطی.....	۹۹

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

خلاصه پژوهش.....	۱۰۳
بحث و تفسیر یافته های پژوهش.....	۱۰۳

۱۱۰.....	پیشنهادات کاربردی بر اساس یافته ها
۱۱۰.....	پیشنهادات پژوهشی برای آیندگان
۱۱۱.....	محدودیت های پژوهش
۱۱۳.....	منابع
۱۲۳.....	پیوست

عنوان.....	صفحه.....
جدول ۱-۴ ویژگی جمعیت شناسی خانم های متاهل دانشجو در گروه آزمایش و کنترل.....	۹۲.....
جدول ۲-۴ نمرات خام آزمودنیهای گروه آزمایش در مقیاس باورهای ارتباطی.....	۹۳.....
جدول ۳-۴ نمرات خام آزمودنیهای گروه کنترل در مقیاس باورهای ارتباطی.....	۹۳.....
جدول ۴-۴ نمرات خام آزمودنیهای گروه آزمایش در مقیاس سازگاری زناشویی.....	۹۴.....
جدول ۵-۴ نمرات خام آزمودنیهای گروه کنترل در مقیاس سازگاری زناشویی.....	۹۴.....
جدول ۶-۴ توزیع نمرات آزمودنیهای گروه آزمایش در مقیاس باورهای ارتباطی.....	۹۵.....
جدول ۷-۴ توزیع نمرات آزمودنیهای گروه کنترل در مقیاس باورهای ارتباطی.....	۹۵.....
جدول ۸-۴ توزیع نمرات آزمودنیهای گروه آزمایش در مقیاس سازگاری زناشویی.....	۹۶.....
جدول ۹-۴ توزیع نمرات آزمودنیهای گروه کنترل در مقیاس سازگاری زناشویی.....	۹۶.....
جدول ۱۰-۴ مقایسه میانگین نمره اختلاف گروه آزمایش و کنترل در مقیاس باورهای ارتباطی.....	۹۷.....
جدول ۱۱-۴ مقایسه میانگین نمره اختلاف گروه آزمایش و کنترل در مقیاس سازگاری زناشویی.....	۹۸.....
جدول ۱۲-۴ نتایج آزمون t برای مقایسه میانگین نمره اختلاف گروه آزمایش و کنترل در مقیاس باورهای ارتباطی.....	۹۹.....
جدول ۱۳-۴ نتایج آزمون t برای مقایسه میانگین نمره اختلاف گروه آزمایش و کنترل در مقیاس سازگاری زناشویی.....	۱۰۰.....

فصل اول

کلیات طرح پژوهش

مقدمه:

خانواده این واحد به ظاهر کوچک اجتماعی، از ارکان عمده و از نهادهای اصلی هر جامعه به شمار می رود. در واقع خانواده را باید خشت زیر بنایی جامعه و کانون اصلی حفظ سنت و رسوم و ارزش های والا، مورد احترام و شالوده مستحکم مناسبات پایدار اجتماعی و روابط بین افراد دانست که پرورش فکر و اندیشه و اخلاق و تعالی روح انسانی به شمار می رود (سیف و بهاری، ۱۳۸۲).

خانواده با بستن پیمان زناشویی بین زن و مرد تشکیل می شود. ازدواج اولین تعهد عاطفی و حقوقی است که ما در بزرگسالی قبول می کنیم و انتخاب همسر و انعقاد پیمان زناشویی نقطه عطفی در رشد و پیشرفت شخصی تلقی می گردد (مومن زاده، ۱۳۸۱).

ازدواج موجب بقاء نوع انسان، توسعه اقتصادی یک ملت، آسایش و آرامش زوجین، حفظ و تقویت ایمان، افزایش سلامتی جسمی و روانی، رشد و تکامل اخلاقی، اجتماعی، اقتصادی می شود. آنچه از خود ازدواج مهمتر است سازگاری زناشویی و رضایت از ازدواج می باشد. سازگاری زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر در بیشتر مواقع احساس ناشی از خوشبختی و رضایت از همدیگر دارند سازگاری در ازدواج از طریق علاقه متقابل، مراقبت از یکدیگر، پذیرش، درک یکدیگر و ارضای نیازها ایجاد می شود برای ازدواج رضایت بخش برقراری و تداوم ارتباط اثر بخش ضروری است. لازمه ارتباط یادگیری شریک شدن در افکار، احساسات بازخوردهای مثبت و ابراز قدردانی می باشد برای ازدواج رضایت بخش برقراری و تداوم ارتباط اثر بخش ضروری است. لازمه ارتباط یادگیری شریک شدن در افکار، احساسات بازخوردهای مثبت و ابراز قدردانی می باشد (سین ها و ماکرچک^۱، ۱۹۹۰).

^۱-Sinha & Mukerjek

برقراری ارتباط، یکی از مهارت‌های اصلی زندگی است. توانایی در برقراری ارتباط با دیگران یکی از عوامل مهم و تعیین کننده خوشبختی شماست هنگامی که بتوانید ارتباط موثر برقرار کنید می توانید نیازهای زناشویی خود را برطرف کنید (شمس، ۱۳۸۲).

تحقیقات مختلف نشان داده است که یکی از عوامل موثر در ناسازگاری، اختلال در ارتباط یا به عبارتی اختلال در باورهای ارتباطی^۲ است به عنوان مثال در گزارشی که توسط آژانس مشاوره خانواده در سال ۱۹۷۰ توسط محققین دانشگاه اوهایو انجام شده نشان می دهد که ۸۴ درصد از پرونده های طلاق مربوط به باورهای ارتباطی بوده است، به طوری که اغلب زوجین اظهار کرده اند که "همسر من اصلاً به حرفهای من توجهی ندارد و یا من هر چه می گویم او فقط حرف خود را می زند و یا او همیشه از گاه کوه می سازد" (فرهنگی، ۱۳۷۹).

افزایش روز افزون اختلافات و تعارضات زناشویی در دنیای معاصر، و خطر بروز جدایی موجب شده مکاتب مختلف در روانشناسی تئوریه‌ها و نظرات خود را جهت تبیین مشکلات زناشویی مطرح کنند که از جمله آنها می توان به نظریات شناختی رفتاری اشاره نمود. برای درمان تعارضات زناشویی بهترین راه، کارکردن بر روی باورهای غیر منطقی و تغییر دادن آنهاست و از دیدگاه عقلانی-عاطفی الیس^۳، علل اکثر مشکلات رفتاری و تعارضات بین فردی از جمله تعارضات زناشویی، مربوط به باورهای غیر منطقی فرد است (فرح بخش، ۱۳۸۴).

^۲ - Relationship belief

^۳ - Ellis

بیان مساله:

خشنودی، رضایت و خوشبختی نیاز به تلاش زوجین دارد (پارکر^۴ و همکاران، ۱۹۹۵). اولین تعهد عاطفی و حقوقی که ما در بزرگسالی قبول می کنیم و به عنوان نقطه عطفی در رشد و پیشرفت ما تلقی می شود، ازدواج و انتخاب شریک است (سهرابی، ۱۳۸۲).

ازدواج رابطه ای است که شخص با انتخاب خود وارد آن می شود (ثنایی، ۱۳۷۹).

ازدواج مقدمه تشکیل خانواده و بنیانگذار هسته اولیه جامعه است، خانواده با پیوند زناشویی تشکیل می گردد و تداوم آن نیز بستگی به تداوم بقای پیوند زناشویی دارد. رضایت فردی از ارتباط زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده محسوب گردیده و رضایت از خانواده در حکم رضایت از زندگی است. در تداوم زندگی زناشویی، عوامل متعددی دخیل هستند، و شرط اساسی در این امر مهم سازگاری در برابر عوامل محرک زای بیرونی است. سازگاری با موقعیت جدید و متنوع در دورانی که عصر تنیدگی و تغییرات سریع اجتماعی کار آسانی نیست (عبادت پور، ۱۳۷۹).

تحقیقات اتلکینسون و هیلگارد (۱۹۸۹) نشان می دهد که هر گونه دگرگونی در زندگی آدمی، خواه خوشایند، خواه ناخوشایند مستلزم نوعی سازگاری مجدد است (سودانی، ۱۳۸۵).

درباره سازگاری زناشویی^۵ می توان گفت که: سازگاری زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر بیشتر مواقع احساس ناشی از رضایت و خوشبختی از همدیگر دارند (سین ها و ماکرچک، ۱۹۹۰).

^۴ - Parker

^۵ - Marital adjustment

در واقع رضایت زناشویی یک ارزیابی کلی از وضع فعلی ارتباط ارائه می دهد، رضایت و سازگاری زناشویی یکی از گسترده ترین مفهوم برای تعیین و نشان دادن میزان شادی و میزان پایداری رابطه است (سودانی، ۱۳۸۵).

ارتباطات میان فردی اساس و شالوده هویت و کمال انسان و مبنای اولیه پیوند وی با دیگران است ارتباطات موثر موجب شکوفایی و بهبود کیفیت روابط افراد می شود این در حالی است که ارتباطات غیر موثر مانع شکوفایی انسان شده و روابط را تخریب می کند (سهرابی، ۱۳۸۲).

جانسون (۲۰۰۲) در مورد اهمیت روابط بین فردی به این نتایج رسیده است. روابط بین فردی موثر اثر مستقیم بر سلامت روانی دارد، به رشد شخصی و هویت یابی افراد کمک می کند، بهره وری شغلی و موفقیت را افزایش می دهد، کیفیت زندگی را ارتقا می بخشد، سازگاری فرد را افزایش می دهد، باعث مقابله سازنده با استرس می گردد و خود شکوفایی به همراه دارد (فتی و همکاران، ۱۳۸۵).

با ارتباط درست می توان پیوندهای بین فردی را افزایش داد، امکان اتخاذ تصمیم درست تر را فراهم نمود، نگرشها و باورهای طرف مقابل را در جهت رسیدن به همدلی بیشتر هدایت کرد و تغییرات و دگرگونیها را توجیه نمود. ارتباط فرایندی است که طی آن افراد اطلاعاتی را ارسال و دریافت می کنند.

واقعیت آن است که ارتباط دو سو دارد: فرستنده پیام و گیرنده پیام، ارتباط زمانی آغاز می شود که فرستنده پیام، پیام را رمزگذاری می کند گاه به دلیل وجود پارازیت ها، ارتباط درست برقرار نمی شود.

منظور از پارازیت هر عاملی است که از طریق ایجاد اختلال در فرایند ارتباط موجب تحریف پیام میشود. ارتباط موثر زمانی برقرار می شود که طرفین از دیدگاه هم آگاه شوند، از بازخوردها استفاده کنند، استراتژیهای گوش کردن اثر بخش را به کار بگیرند و موانع ارتباط را از میان بردارند. موانع ارتباطی از

¹ -encoding

جمله فرستنده به طور واضح پیام را رمزگذاری نکند، پیام در حین ارسال تحریف شود یا از بین برود و یا گیرنده در تفسیر پیام یا رمزگشایی^۷ دچار اشتباه شود (هارجی، ۱۹۹۴، ترجمه بیگی و فیروز بخت، ۱۳۷۳).

عواملی وجود دارد که می تواند اثر بخشی یک ارتباط را تضعیف کرده و موجب عدم درک درست پیام فرستاده شده یا به عبارتی رمزگشایی صحیح آن شوند که به عنوان نمونه می توان به باورهای غلط، پیش داوریها و نگرشهای منفی اشاره نمود. همچنین هر چه حوزه شناختی دو عنصر ارتباط، یعنی گیرنده و فرستنده، از یکدیگر دورتر باشد اثر بخشی ارتباط کمتر خواهد بود.

مطالعات متعددی انجام شده است که تاثیرات باورهای ناسازگار را در زمینه روابط صمیمی مشخص کرده اند بیشترین کار در این زمینه بر اساس عقاید آلبرت ایس انجام شده است. ایس معتقد است که تعارضات زناشویی را می توان با باورهای غیر منطقی زوجین توجیه نمود اگر چه در توضیح و تبیین علل مشکلات ارتباطی دیدگاه های متفاوتی ارایه شده است اما در این زمینه موضع رویکرد شناختی از جایگاه برجسته ای برخوردار است (مظاهری، ۱۳۸۱).

طبق این دیدگاه احساسات و رفتارهای آشفته معلول رفتار غلط یکی از زوجین و یا حتی مشکلات و گرفتاریهای زندگی نیست بلکه بخش عمده ای از آن می تواند به دلیل باورها و نگرشهایی باشد که یکی یا هر دوی آنها در مورد رفتار و یا دشواریهای زندگی دارند (نیکل^۸، ۲۰۰۶).

در پژوهشی که توسط سلیمانان (۱۳۷۳) درباره تاثیر تفکرات غیر منطقی بر نارضایتی زناشویی انجام شد نتایج نشان داد که افراد واجد تفکرات غیر منطقی بطور معناداری از نظر رضایت زناشویی در سطوح پایین تری قرار دارند.

^۷ --decoding

^۸ - Nickel

در این پژوهش منظور از باورهای ارتباطی: عقیده یا ذهنیتی که زن و شوهر نسبت به ارتباط زناشویی خود دارند و آن را به عنوان واقعیت پذیرفته اند (اپشتاین و ایدلسون^۹، ۱۹۸۲).

لدررو جکسون (۱۹۶۸) معتقدند که افراد با مجموعه ای از فرضیات و باورهای ارتباطی بی اساس مربوط به ارتباط و همچنین فرضیاتی درباره رفتارهای نظری و تفاوت‌های نگرش جنسی به طرف ازدواج هدایت میشوند (بنکز^{۱۰}، ۱۹۸۵).

باور ارتباطی به دو دسته باور منطقی و باور غیر منطقی تقسیم شده است و منظور از باور منطقی باوری که حقیقت دارد با واقعیت منطبق است با استدلال حمایت می شود، یک حکم مطلق نیست و معمولاً به صورت تمایل و رجحان بیان می شود (نیکل^{۱۱}، ۲۰۰۶).

باور غیر منطقی فلسفه خود آشفته ساز افراد را تشکیل می دهد، با واقعیت مطابقت ندارد و مبتنی بر ظن و گمان و اطلاعات اولیه نادرست است و به صورت یک حکم و امر است در نتیجه فرد دارای این نوع باور در مقابله با حوادث محدود شده نمی تواند نگرش تازه ای به مسئله داشته و راه حل موفقیت آمیزی اتخاذ کند و انواع باورهای غیر منطقی شامل: - باور غیر منطقی نیاز به تایید دیگران ۲- باور غیر منطقی نگرانی زیاد یا اضطراب ۳- باور غیر منطقی انتظار زیاد از خود ۴- باور غیر منطقی سرزنش کردن ۵- باور غیر منطقی واکنش به ناکامی ۶- باور غیر منطقی بی مسئولیتی عاطفی ۷- باور غیر منطقی اجتناب از مشکلات ۸- باور غیر منطقی وابستگی به دیگران ۹- باور غیر منطقی درماندگی نسبت به تغییر ۱۰- باور غیر منطقی کمال گرایی (مومن زاده، ۱۳۸۱).

^۹ - Epstein & Eidelson

^{۱۰} - Banks

^{۱۱} - Nickel

اهمیت و نقش کلیدی الگوها و باورهای ارتباطی در شکل دادن و تعیین کیفیت روابط زوجین از یک سو، و این واقعیت که الگوهای ارتباط و باورهای ارتباطی آموختنی بوده و بنابراین می توان آنها را تغییر داد محقق را بر این داشت که آیا می توان با استفاده از روش شناختی به تغییر یا تصحیح باور های ارتباطی ناکارآمد زوجین پرداخت؟

بنابر آنچه گفته شد محقق به دنبال این است که آیا تصحیح باورهای ارتباطی با استفاده از روش شناختی می تواند سازگاری زناشویی را افزایش دهد؟

اهمیت و ضرورت پژوهش:

امروزه خانواده درمانگران و مشاوران ازدواج معتقدند که سازگاری زناشویی به عنوان منبع نظام خانواده یا حتی بخشی از نیروهای احیای خانواده است. از این رو، ضرورت شناخت عوامل تامین سازگاری یا افزایش احتمال بقا و آرامش و رفاه زوجها محرز است (ملازاده، ۱۳۸۱).

از آن جایی که اولین و بهترین زیر منظومه خانواده، زیر منظومه زن و شوهری است و مطالعات بسیاری نشان داده است که کیفیت رابطه زن و شوهر، قوی ترین پیش بینی کننده رضایت زناشویی است لذا پرداختن به مساله سازگاری زناشویی می تواند راه گشای پاره ای از ابهامات و پیچیدگی های مربوط به نحوه زندگی و شناسایی عوامل موثر بر سازگاری باشد.

یکی از اساسی ترین مشکلات زوج ها مشکلات ارتباطی است. با توجه به اینکه ارتباطات تحت تاثیر باورهای زوجین قرار دارد و نیز اهمیت و نقش کلیدی الگوها و باورهای ارتباطی در شکل دادن و تعیین کیفیت زناشویی، محقق سعی دارد با آموزش مهارتهای شناختی به تصحیح باورهای ارتباطی نادرست

بپردازد. اگر چه در توضیح و تبیین علل مشکلات ارتباطی دیدگاه متفاوتی وجود دارد اما در این زمینه رویکرد شناختی از جایگاه ویژه ای برخوردار است چنان چه الیس (۱۹۶۲) معتقد است که آشفتگی روابط یک زوج، به طور مستقیم به رفتارهای طرف دیگر یا شکست های سخت زندگی مربوط نمی شود بلکه بیشتر به دلیل باور یا عقیده ای است که زوجین در مورد چنین رفتارها و شکست هایی دارند.

ضرورت و اهمیت انجام پژوهش هایی برای شناخت عوامل موثر بر سازگاری با افزایش احتمال بقا و آرامش خانواده محرز است بدیهی که افزایش دانش درباره عوامل موثر بر سازگاری زناشویی و همچنین شناخت باورهای ارتباطی غیر منطقی در روابط و اصلاح و تغییر آنها برای مداخله و خدماتی که در مشاوره، ازدواج و خانواده درمانی طراحی و فراهم می شود همواره مفید و موثر خواهد بود.

اهداف پژوهش:

عمده ترین هدف پژوهش بررسی اثر بخشی تصحیح باورهای ارتباطی مربوط به کارکرد خانواده در سازگاری زناشویی خانم های متاهل دانشجو است.

فرضیه های پژوهش:

- تصحیح باورهای ارتباطی بر افزایش سازگاری زناشویی موثر است.
- استفاده از روش آموزشی مبتنی بر رویکرد شناختی باعث تصحیح باورهای ناکارآمد ارتباطی می شود.